

BÁRDOS PÁL

ÉGIGÉRŐ  
NYÁRI ESŐ

(III. rész)

— Haláli — suttogta Csita átszellemülten.

A hangszóró beat-zenét bömbölt, s bele-belemorogtak az oroszlánok. A töltés oldalán mindenütt ültek, álltak, feküdtek a fiatalok, fiúk-lányok vegyesen. A lemez kattogott, sercegett, torz géphang és tört ritmusok, tíz láb, száz láb verte az ütemet.

— Haláli — suttogta Csita.

Ők hárman is a fűben heverték, Csita rázta a lábát, Mari behunyt szemmel hanyatt dőlt, Andris meg fűszálat rágott fektében. Zirr, zirr, nem dal, csak zaj, ütemes zörejek, húz, ránt, mozzgat, rángat, mozdul a fej, rándul a láb, zirr, zirr, zirr. Négy gitár. Nincs más. Csak a ritmus.

— Figyelem, figyelem! A halálkatlan húsz perc múlva kezdi műsorát. Egyedülálló világszám. Halálmotoros a ferde falon; oroszlánok között. Ezt látni kell, egész életre szóló élmény, a halálkatlan húsz perc múlva megkezdí egyedülálló produkcióját. Tessék a pénztárhoz fáradni.

— Sok a duma — kiáltja valaki, és helyeslő zúgás válaszol, de a hangszóró azonnal replikázik. — Ne csak potyázzatok, gyerekek. Tessék jegyet venni. Óriási világszám. Csak hat forint.

Alma puffant a sátorlapon, a megafon még recsegett, húsz perc múlva a halálkatlan megkezdí műsorát, most már kő zördült az oroszlánketrec rácsai közt, ne dobáljatok, bűdös kölykök, mert rendőrt hívok, dühös morgás a töltésoldalon. Csak hat forint. Jegyek a pénztárnál. Aztán a bemondó visszavonult, s újra pattogott a gépzene. Fűre hanyatlottak a testek, talonba kerültek a dobni való kavicsok. Zirr, zirr.

András kiköpte a fűszálat, és körülbámult. A sátor tetején színes zászlókat rázott a ritmus. A ketrechen három vén macska tántorgott. Az egyik néha vicsorított, de ordítás helyett csak nyöszörgés jött ki a torkán. Alig hallatszott a sercegő hangszóró bömbölő zajában. Körös-körül telefeküdték a füvet a zenepotyázók. Reggeltől estig tartott a műsor, óránként szakadt csak meg, mikor a túrázó motorok éktelen bőgése ijesztgette a sátorba tévedt vidéki palikat. Azt mindenki kívárta türelemmel, elvégre a mutatványos is él valamiből, de a bemondó hangját mindig elégedetlen morgás, kődobálás fogadta. Eleinte rendőr is csámborgott arra, de hát rendbontás nem történt, a csendháborításról szabályosan engedélyezett hangszóró gondoskodott.

— Legalább ne mindig ugyanazt tennék fel — elégedetlenkedett Andris. — Dögunalom...

— Haláli jó — mondta Csita. — Ne dumálj bele.

— Mi az istent keresek itt? Otthon Bachot hallgathatnánk, vagy Mozartot, vagy, amit akartok.

— Itt viszont napozhatsz — nyújtózkodott Mari. Arcán égtek a szeplők. — És motor is van, és oroszlán is...

— Nézzetek körül. Ezek reggel óta itt döglenek. És holnap megint ide jönnek. Minek?

— Andris, ne dumálj. Tíz perclg nem tudsz nyugton maradni.

— Őn dumálni akarok. Nézzetek körül, az isten áldjon meg benneteket, ez a sok hülye fekszik itt, és egy szót se szól. Mért nem beszélnek? Rázák a lábukat, a fejüket, az ujjuk veri a ritmust, de egy szót se szólnak. Miért nem beszélnek valamit?

Mari fölült, körülnézett, aztán visszahevert megint. — Semmi vész. Jó a zene.

— Nem jó a zene. Serceg, torz és unalmas. Mért nem beszélnek?

— Mit? — vont vállat Csita.

— Hogyhogy mit? Akármit.

— Arra nem gondolsz, hogy nincs mit dumálni.

— Mi az, hogy nincs mit?

— Nincs mit. Semmi se jut az eszükbe, és kész. Nem lehet mindig szövegetelni.

— Ne nézzük meg a műsort?

— Hármunknak tizennyolc forint... Egy nyavalyát.

— Figyelem, figyelem! A halálkatlan tíz perc múlva megkezdí műsorát. Ezt mindenkinek látni kell! Mario, a halálmotoros és két társa az orosz-lánok között. Motorozás a ferde falon. Belépőjegy korlátozott számban még kapható. Siessen jegyét biztosítani!

\*

— ... Szó se lehet róla — rázta fejét a néni. — Házaspárról szó se lehet. Ki van írva, láthatja: „Két diáklánynak szoba kiadó.” Két diáklánynak, érti, nem házaspárnak.

— Mi is diákok vagyunk — kapacitálta András.

— Hogyisne. Majd villanyrezsón pancsolják az ebédet. Fizethetem a számlát... És jön a gyerek. Kár is fogadkozni, ez a világ rendje. Vagy miattam lesznek angyalcsinálók... Nem, nem, házaspárnak nem lehet. Ki van írva: két diáklánynak.

— A hirdetésre jöttem.

A férfi félig aludt, alig tudta elnyomni az ásítást. — Maga már a hetedik. Soha többet nem hirdetek...

— Van már lakó?

— Be is költözött. Egy vasutas, sose lesz itthon, kidobott pénz volt a hirdetés... Most meg jönnek csapatostul.

— Elnézést kérek...

— Semmi baj. Le se fekszek már, úgyis csak felzörögnének.

— Ez az a szoba?

— Nem, kérem. Itt a fiam lakik. A mienk volt, de hát az öregeknek kisebb is elég. A másik szobába húzódtunk, mert azt könnyebb felfűteni. Öreg ház ez, befúj a szél az ablakon. A kiadó szoba lent van az udvarban. Erre tessék... Nem valami fényűző, azelőtt mosókonyha volt. Ha gondolja, kimeszelheti. Úgy még megjárja. A tető kicsit félrecsúszott, de sehol se lyukas. Benne az üstház is, lehet fűteni. Csak ez a baj, ezek a disznók. A múltkor is majd feldöntöttek. Azért kell a kukorica... Mindig dob az ember egy csövet, ha átmegy rajtuk. Látja, hogy kapnak rajta. Így aztán biztos a járás.

András kétségbeesetten nézett körül. — Ez magának szoba? Meg lehet fulladni a bűdöstől...

— A disznók szaga, kérem. Mocskos egy jószág.

— A szoba se különb, mint a disznóól.

— Őn nem is erőltetem. Láttam mindjárt, hogy a fiatalúr nem ilyet keres. Lesz erre jelentkező, ne féljen. Tényleg nem magának való ez. Próbálja meg ott az emeletes házban, a sarkon. Ott mindig van IBUSZ-szoba. Hátha albérletet is adnak...

— Az IBUSZ-tól tetszik? — kócos fiatalasszony, a karja csupa szappanhab.

— Nem az IBUSZ-tól. Albérletet keresek.

— Nincs... — Az asszonyka dühösen bevágta az ajtót.

Sötét alagsor, a konyhában fejkendős öregasszony szöszmötöl. — Magának kell a lakás?

— Nekem kellene. Házaspárnak.

— Az baj, édes fiam. Nagy baj. Itt csak egy ágy van, nézze.

Félrehúzta a függönyt, négy ágy, háromban lányok aludtak, nagykockás ágynemű között. Mindenfelé szétszórt fehérneműk, a falon szegen lógó akasztó, hófehér csipkeblúz.

— Látja, három lány. Kalauzok. Melléjük keresek negyediket. Kétszáz forint egy ágy. Nagyon jól megvannak itt. Igazán nagyon derék lányok, az egyiknek már van vőlegénye. A konyhában rokon fiú lakik velem. Kisfiú. Kisiskolás. Kell a pénz, mert hát amit az uram után kapok, az nem sokat ér... Igazán nagyon sajnálom.

— Értsd meg, Pásztor elvtárs, nincs. Nincs és nincs. Képzeld el, mi lenne, ha minden hallgatónknak fölmenne a fejezve, és nősülni akarna. Persze nem rólad van szó. Csinálj, amit akarsz, az a te dolgod. De a klinika nem éjjeli menedékhely. Inkább apád szerezzen valahonnan...

— Ne haragudj...

— Haragról szó sincs, öregem. Meleg van, mi? Kérsz egy kis sört?

— Nem kívánom.

— Pedig hűtött. Jó ebben a hőségben... Alig lehet kapni. Az emberről meg lerohad az ing. Ez van, öreg fiú. Ez van, ezt kell szeretni. Lakásügyekben szép az lehetsz, de okos nem. Szóval igyál egy pohárral és fel a fejjel. „Bútorozott szoba két diáknak kiadó. Péter u. 7/b. Ugyanott vaskályha, gyermekzeke és báránybőr eladó. Érd.: 5–7-ig Kovács.”

„Házaspárnak albérleti szobát keresek. Minden költséget vállalok. Esetleg beköltözhető házat veszek. Dr. Jerney. Tel. 19-753.”

„Külön bejáratú fürdőszobás albérlethez egyedülálló nőt keresek. Csak igényeseknek. Jelige: Napfényes otthon. Érd.: a Kiadóban.”

„Gyermektelen házaspár keres albérletet...”

„Albérleti szobát keresek...”

„Önhibáján kívül elvált, lakással rendelkező ötvenes férfi keres 20–25 éves lányt, vagy elvált asszonyt, aki boldog életre vágyik. Csak fényképes levelekre válaszolok. Kaland kizárva. Orgonavirág jeligére a Kiadóba.”

„Keresek albérleti szobát...”

„Albérleti szobát keresek...”

„Gyermektelen házaspár részére albérletet...”

— Ne tessék tolakodni.

— Nem tolakszom. Reggel óta várok.

— Más is vár. Tessék betartani a rendet. Rend a lelke mindennek. Mi lenne itt, ha mindenki így türelmetlenkedne? Hosszú még az élet. Hová siet?

— Lakásért jöttem, nem jó tanácsért.

A kerek fejű hivatalnok csodálkozva nézett föl az ingerült hangra. Ő a világ legjobb embere, de az ilyen ügyfél, aki randalírozik, az csak várjon egy kicsit.

— Hol az anyakönyvi kivonat?

— Miféle anyakönyvi kivonat?

— A házassági.

— Nem nősülhetek, amíg nincs lakásom.

— Lakást pedig nem kap, amíg nőtlen.

— De hát hova nősüljek?

— De hát mire adjunk lakást? Hatgyerekesek szoronganak mosókonyhában... Maguk, fiatalok, nincsenek senkire tekintettel. Mindenki várjon a sorára. Maguk mindig tolakodnak.

András tenyerében szorongatta a számat. Időnként beleesett a papírba. 7422. Egy szám. Aktaszám. Sorszám. Van már száma az életének. Sorszáma. Aktaszáma.

„Kiadó albérleti szobát keresek...”

„Elveszett egy csauszínű Berci névre hallgató foxterrier. A becsületos megtalálót kérjük...”

— ... Nem kérem, nincsen. Ezelőtt kiadtuk az egyik szobát, de mióta megvan a gyerek ... — nagyon sajnálom ...

— ... Más is lakik a faterjával ...

— Te odavinnéd az asszonyt?

— Na, csak az kéne! Nagyobb grimbusz lenne érte, mint a spinézésért. A fater állítólag évekig várt a nősüléssel, mert állástalan volt. Ő így mondja: állástalan. A proli volt csak munkanélküli, a fater állástalan volt. Ez az osztálykülönbség.

— Akkor mit csinálnál?

— Övszert használnék a Mauthner-szállóban ... Minek nősülni? Sok a komplikáció.

— Marha.

— Kérlek szépen. Ahogy gondolod. Marha vagyok. És te mi vagy?

— Én is marha vagyok.

— Ahogy mondd — bólogatott Csita. — Becsavarodtál. Fölforrnt a víz a fejedben. Majd lehülsz, ne félj. Úgyis eleget agitáltál engem is, másokat is. Tudod, mi vagy te? Egy Pangloss. Az vagy ... És most jól elverik a fenekedet. Minden Pangloss megérdemli a sorsát ... a lehető világok legjobbjában ...

Összerándult az ágyon. Kemény csengésű vasakat dobáltak le az utcán a szomszédos raktár előtt. Meleg az este. Nehéz levegő burája borul a világra, liheg a város a televíziós antennák keresztjére feszítve. Megpróbálta behunyni a szemét, de szúrta az izzadság. Csupa lucok a párna. Szaladt Var-sóban a piros busz, néztem a szobrot a fák közt, aztán odaultem mellé. Valami nagyon helyes ruha volt rajta, szabadon hagyta nyakán a szeplőket. Szép a szeme ... Kicsit kihúzza, de nem a festéstől szép ... Szürös szem, nem lehet belelátni ... Másként gondoltam ... Nem ezt gondoltam ... Minden egyszerű lenne ... Férfi és nő ... Tiszta ügy. Mint a vásári fakanál: Páros élet a legszebb a világon ... Jól a fenekemre vertek azzal a fakanállal. Fölforrnt a víz a fejemben. De miért? Hát nincs jogom a tulajdon életemhez? Mindig azt hittem, én irányítom a lépéseimet ... Pedig csak arra mentem, amerre vezettek. Most lépném az elsőt ... és máris elestem. Most merre? Meleg van ... Éjszakára sem hül le ... Nehéz a lábam ... Sokat rohángáltam ... Ugyan minek? Hirdetést is adhatnék föl ... Ki válaszol arra a temérdek hirdetésre? Tisztelt uram, hirdetését elolvastam, közlöm, hogy házaspár részére bútorozott szoba van kiadó, teljes komfort, délre néző ablak. A bérleti díjat az Ön anyagi lehetőségei szabják meg, ráér fizetni, ha majd keres. A lakásokat itt osztják, tessék mondani? Hodály terem, szigorú rendben az asztalok, merev téglalapjuk katonásan sorakozik. Végtelen sorban egymás mögött az íróasztalok, ameddig ellát a szem, kérem szépen, itt osztják a lakásokat? A téglalapok mögött kerek fejek, férfiak, nők, az asztalon írógép, számológép, kávéfőző, kávéfőző és papírok, rengeteg papír, a szemek egyre a papírt vizsgálják, semerre se néznek, a terem is a végtelenbe nyúlik, emelkednek a kezek, a markokban pecsétnyomó, egyszerre emelkednek a kezek, pecsételik a papírost. Koppan a kemény fán a lenyomott pecsét, tompán puffan a festékes párnán, egyszerre emelkednek a kezek, aztán keményen koppan az asztal, puffan a párna, koppan az asztal. Kérem szépen ... énrám figyeljenek ... szeretek egy lányt, hát istenem, semmi különös, olyan, mint a többi. De hát nekem ez az egy tetszik ... Kis fehér házban lakik a konyhában, az ágya mellett pirosat ordít a szarvas. El szeretném venni feleségül ... Megértenének engem, ha láttak volna már reggel virágot kinyílni ... Kérem szépen, hallgassanak ide, koppan a pecsétnyomó, vasakat hajigálnak az utcán, s hátul valahol szőnyeget vernek, a téglalap alakú terem minden szöglete merev, akár az asztaloké, merev szögben emelkednek a karok, hogy pecsétet tegyenek az iratokra, mindenki egyszerre pecsétel ... A keserves istenit ... hallgasson már:

rám valaki... legalább ide nézzen... Kacsintson, vagy mutasson fület, vagy bánom is én, rúgjon seggbe valaki, csak figyeljen ide... senki se hallja, amit mondok, kérem szépen, én csak egy kis zugot szeretnék, ahol meghúznánk magunkat. Ki fog nekem segíteni? Koppán az asztal, emelkedik, lesújt, emelkedik, lesújt a sok pecsétnyomó. Téglalapok szabályos rendje, lendül a pecsétnyomó, koppán az asztal. Merev, üres halszemek, senkire se néznek, csak a papírra. Aztán az egyik kerek fejen tátong a kerek szája: Van száma? Van száma — mondja utána a visszhang. — Van száma? Van száma? Van száma? Van száma? Aktaszám van? — kérdezi a kerek fej. Aktaszáma van? Aktaszáma van? — Kérdezi a kerek fej: — Iktatószáma van? és a visszhang: — iktatószáma van? Tatószáma van? Tószáma van? Száma van? Ma van? Van? 7422. Ez a számom. De nem tudom, mit jelent. Aktaszám. Iktatószám. Sorszám. Ki tudja? 7422.

Vasakat dobálnak elől, az udvarban szőnyeg pufog, az emeleten torz zsi-vaj, vendégek, rádió. András kínlódva fordult az ágyon.

...Azelőtt minden egyszerűbb volt. Most nekem kellene valakin segíteni. Függ tőlem valaki... Felelek érte... Vele lehetne élni. Szégyelli a lakásukat, az apját, a testvéreit... biztos, oka van rá... Messziről fehér kis ház, belül meg egéryluk. Salétrom a falon és penészszag. Szegénységsszag. Mint a pince-lakások gyufásdoboz ablakán kiömlő kelkáposzta-krumplipaprikás-izzadtságsszag. Apa legyint az ilyenekre... Lumpenelemek. Én is legyintettem... Lumpenproletárok. Pedig csak szegények... Berúgnak és verekednek az utcán... Azelőtt azt mondtam: huligánok. Ők lesznek a sógoraim... gitározni akarnak. A fenébe őket... Nekem Mari kell. Este fehér trikóban táncol, délelőtt meg délután gyakorol, meg takarít, meg főz, meg vasal, meg mocskos overall-ból mossa a kormot. Én, süket ágyú, mindig lelkizek vele... Pedig élni kellene hagyni... Táncolni... És pihenni... Milyen dühösen védi a pihenését a stégen... Majd leragad a szeme... Mennyit bír el az ember? Vigyáznék rá... de hogyan? Semmim sincs, és neki sincs semmije... Nulla meg nulla az nulla... A nulla nem szoroz és nem oszt... Mennyi jön ki, ha két nullát összeadok?

Vasakat dobálnak az utcán, hátul szőnyeg pufog, fönt vendéglátás zsi-vaja, amott meg villamos jajgat, csörömpöl. Meleg van.

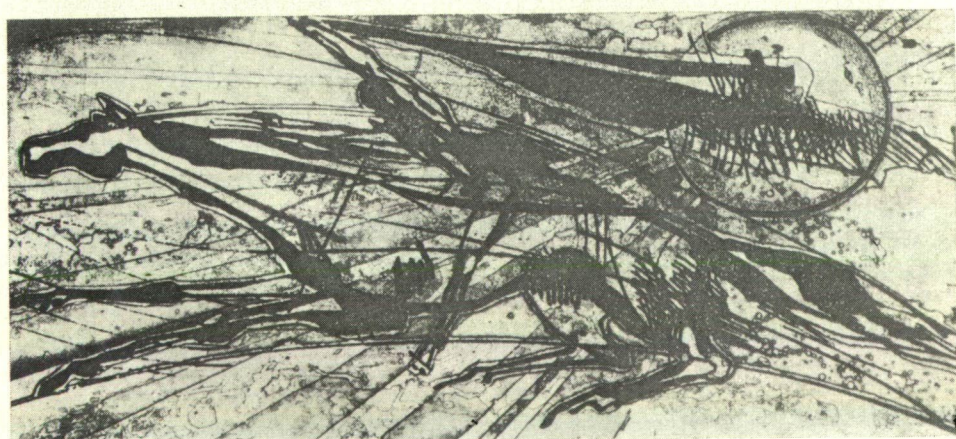
...Meleg van. Aludni kell. Gyerekkoromban számoltam. Egy, kettő, három, négy... négyszáz az albértlet... Legalább négyszáz... Őt... Ötszázat is elkérnek... Hat... Hatszáz az ösztöndíjam... Hét... Jövőre demonstrátor lehetek... Nyolc... Az is pénz... Kilenc... Kilenc... Tíz... Ő is keres... Vagont rakni elmehetek... De hát az nem sokat lendít... Mégis rá-szorulok Apára? Nélküle semmi se megy? Mindent tőle kell kapnom? Vagy a házassággal várjunk? Marit teszem tönkre... Mi lesz belőle? Neki szabadulnia kell, nem ér rá. Ha nem én, más. Valaki kell neki. Egyedül sose áll meg a lábán. Mért foglalkozol te a halállal? Ő foglalkozik velem. Csak nagyon gyáva vagyok... Valamerre utat keres... ha nem fölfelé, hát lefelé. Meleg van. Legalább szél lenne. A tenger... Szétnyílt előttem a bokor... Tenger... Jéghideg... Belefájdul a lábam... Megkóstolom... Keserű... Jaj, de keserű... Hideg, sóságú végtelenség, fehér hajó lebeg az égen, egy pontra szögezve. A tenger nem olyan, mint amilyennek elképzeltem, a tenger más-milyen... Mari mezítláb szalad a homokon, karja széttárva, lebontott kontya repül utána... Belepi nyomát a homokban a víz... Mari, ne rohanj úgy, látod, ez itt a tenger, köszönj szépen neki, tenger, Balti-tenger, sóságú jó levegő. A tenger mellett mindenki szerelmes lesz, beleszeret a lányok lábanyomába, a parti homokban.

Dobálják a vasakat, bömböl a rádió, pufog a szőnyeg, vonít a villamos, ládákat szögelnék valahol. Fojt az esti meleg levegő. Az állomásról idehallatszik a mozdony lihegése, hördül egyet, aztán megkoccannak az ütközők.

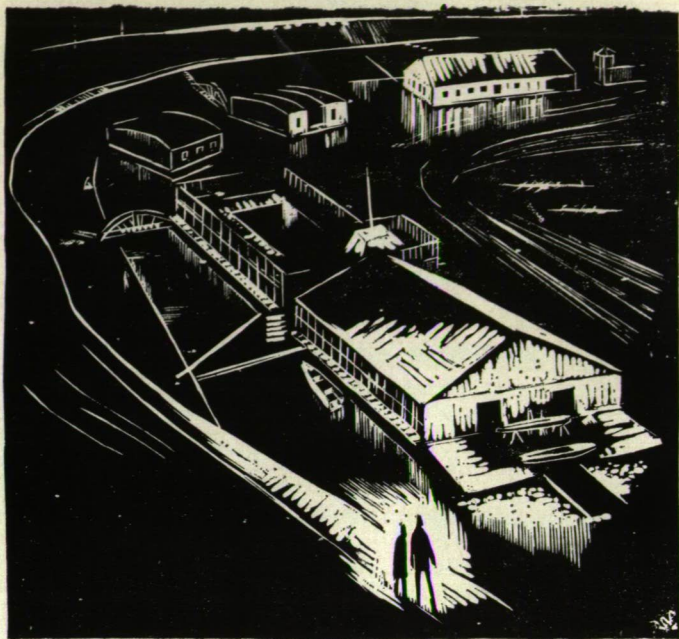
...Kérem szépen, itt osztják a lakásokat? Az asztalok pontosan egymás mögé állítandók, téglalapjuk rövidebb szára egy meghosszabított képzeletbeli



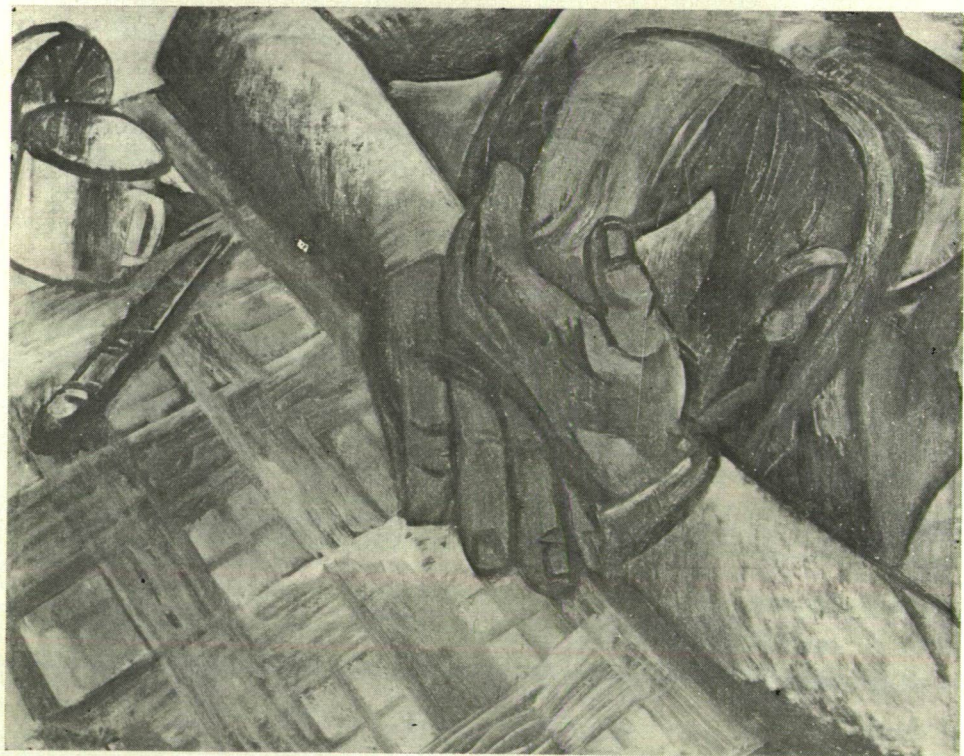
VECSÉSI SÁNDOR: APÁM — ANYÁM



RASZLER KÁROLY: LOVAS



CS. PATAJ MIHÁLY: TISZAPART



SZURCSÍK JÁNOS: GONDBAN

egyenes mentén helyezkedik el. A hosszabb oldal felezőpontjánál foglal helyet az illetékes beosztott a rendszeresített laticel ülőpárnás széken aranyér-bántalmakat elkerülendő, de minden esetben úgy, hogy lába a padló felé, feje pedig a szoba mennyezete felé irányul. Az iratokat bal kezével tartja; jobb keze meghatározott szögben emeli a pecsétnyomót, az ügyfél az asztal másik oldalán foglal helyet. Ne tessék tolakodni. Más is vár. Tessék betartani a rendet. Rend a lelke mindennek. Hová siet? Hol az anyakönyvi kivonat? De hát mire adjak lakást? Mindenki várjon sorára. Mindenki várjon sorára. Várjon sorára. Jon sorára. Sorára. Rára. Ra.

Mari lerúgja a cipőjét, mezítláb sétál tovább. Mari végigspiccel az útszegély kövén. Láttad már, hogy nyílnak ki reggel a virágok? Mari két széttárt karja lassan fölemelkedik. Mari táncol. Zene szól, ez Mozart, a g-moll szimfónia. Marit fölemelik a hangok, már földet se ér a lába. Ami távolodik, az egyre kisebbnek látszik, ez egy optikai csalódás, Mari egyre kisebb, már egyetlen folt a kontya. Mari, hová sietsz? Várj meg. Mari egyre kisebb, forog, száll a levegőben. Mari, hová mész? Már folt az arca, színes folt a ruhája, két-száz méterig megkülönböztethetők a végtagok, Mari, mennék utánad, de nem bírok, nehéz a lábam, Mari, várj meg, már csak folt, színes folt a tenger, meg az ég kékje között, lebeg, akár a pára, és szétfoszlik, akár a pára, a tenger végtelen színe fölött.

Az utcán döng a ledobált vasrúd, fönt az emeleten bömböl a rádió, az udvar végén szőnyeget vernek, a pincében ládát szögel valaki, az állomásról behallatszik a mozdony lihegése, csenget a villamos, teherautó terhe döng a kockaköveken, a szoba leng a melegben, hat felől árad a zaj.

András fülére szorítja a párnát, hogy ne hallja. Akkor meg a vére lükése dübörög...

Be vagyok kerítve — gondolta András. — Be vagyok kerítve.

\*

Kerthelyiség. Asztalok, fák, az abroszok mintája nagykockás, kék, zöld vagy piros, tetszés szerint. Szereplők: Apa, fiú, lány, három személy. Zene szól. Ők ülnek.

Apa:

(Szabadságon van. Csak három napot vett ki, abból már oda másfél. Kicsit tart attól, hogy nélküle marhaságot csinálnak. Mikor üdülőben volt, minden másnap hazatelefonált. Most még tartja magát, nem nagy idő az egész, boldoguljanak nélküle. Azért nincs egészen meggyőződve arról, nem mulaszt-e el valamit a kötelességéből?)

— Mit kértek?

A lány:

(Zavarban van és bosszankodik. Andris puccsszerűen rendezte meg ezt a találkozást. Az erőszak önmagában is bosszantaná, nem szereti, ha bármit is rákényszerítenek. Emellett semmi értelmét se látja az egésznek, olyan múlt századi gáláns viselkedés, engedd meg, hogy bemutassalak a szüleimnek, kőkorszakbeli gavalléria. Tehát dühös, de igyekszik jó arcot vágni.)

— Fagylaltot, ha van.

A fiú:

(Ő is szorong, de elégedett is. Kétfelé figyel, egyensúlyozni készül, az első benyomás fontos, ezért örül az apja jó hangulatának és Mari szépségének. A többi szerencse dolga. Az ő kedvéért ezek ketten megszerethetik egymást. Akkor pedig könnyebb lesz minden.)

— Sört innék.

Az apa:

(Fagylalt és sör... Nyilván nincs valami sok pénzünk. Nem hagyom őket fizetni, legfeljebb, ha Andris erőlteti. Sör is megteszi konyak



helyett, ne legyen nagy a számla. Szép lány. Igazán szép lány. Tán-cosnó. Mindjárt rosszra gondol az ember, jó lenne tudni, máskor is ilyen szerény-e?)

— Remek ötlet. Én is sört iszom.

A fiú:

(Mért ne szeretnék egymást? Lehet, ez nem is olyan fontos. Én veszem el, nem ő. Azért jobb lenne... Nyilván mind a ketten tudják, miről van szó. Apa tudja jobban... Ő átlát az embereken... Mari is érzi, biztos érzi, miért fontos ez a találkozás. Eddig semmi baj. Figyelik egymást.)

— Ebben a melegben... Legjobb a hideg sör.

A lány:

(Istenem, jön az udvarias duma a melegről. Közben a tájékozódó kérdések: édesapja hol dolgozik? Párttag? És mi az életcélja?, meg a többi. Andris pedig ül, üdvözült mosollyal. Mi ez? Allatvásár? Mutassam a fogaimat is? Én most eladólány vagyok? Ha földühítenek valamivel, egy szót, egy árva szót se fogok szólni. Egy szót se.)

— Maradok a fagyaltnál. A sör hizlal.

Jön a pincér, felveszi a rendelést. Egyet fordul, már hozza is.

A fiú:

(Nyilván ismeri a pincér. Apát mindenki ismeri. Kozmikus sebességgel hozta a sört. Csupa kedvesség és jóindulat. Tőlem persze már volna pofája kérni a pénzt. Ja, kérem, ez kertvendéglő, jön egy zápor, és elszalad a kedves vendég a pénzzel. Ő mondta, vagy egy másik, mindegy.)

— Ismerős?

Apa:

(Érthető, hogy tetszik neki. Szép kislány. És miért ne lenne rendes? Mért ne bizhatnék a fiam ítéletében? Amíg nem láttam, úgy gondoltam rá, mint az ellenségemre. A foglalkozása. Pardon, művészete. Az volt ellenszenves. De ahogy így látom a fagyaltot kanalazni. Andris biztos azt hiszi, meg kell győzni engem. Pedig hát egy ilyen szép lány hamar legyőzi az embert. Csak várnának egy-két évig. Legalább a diplomáig várjanak. Aztán majd csak lesz valahogy.)

— Ismerős. Együtt jártunk agitálni.

A fiú:

(Mari ideges. Nyilván dühös is. Nem baj. Ezen túl kell esnünk. Ha Apával szót értünk, még minden megváltozhat. Talán segít. Milyen szép lenne nélküle! Hogy szerettem volna a magam erejéből! De hát mit csináljak? Egyedül nem változtathatom meg, nekem kell alkalmazkodnom a világhoz. Idegenek is kérnek tőle, mindenki kér tőle. A saját fiának ne lenne szabad?)

— Neked mindenki ismerősöd.

Apa:

— Ez a foglalkozással jár... Magát is sokan ismerik... Aki csak táncolni látja...

A lány:

— Engem senki se ismer. Minden térformában hátul állok. És ne tessék kérdezni, hogy szeretem-e a foglalkozásomat, mert szeretem, de nem szeretek róla beszélni.

Apa:

— Semmit se akartam kérdezni. Azt hiszem, magát nem kényeztette el az élet.

A lány:

— Miből tetszik gondolni?

Apa:

— Abból, hogy támadva védekezik. Ne nézzen olyan haragosan. Egye a fagyaltot, mert elolvad.

A kertvendéglők hasonlítanak egymásra. Mindenütt egyforma az asztalok és székek lábának X betűje. Fönt fák, lent pedig apró szemű kavics. Kis beton négyszög mögött a zenekar. Nappal főleg legyek, este inkább szúnyog. Hideg sör, langyos feketekávé, mindig akad egy izzadt hangoskodó férfikompánia, meg néhány táskarádió, mindig nyalja-falja egymást néhány szerelmespár, és ódöng néhány magányos szoknyavadász. A kertvendéglőben mindig a társaságtól függ, hogy érzi magát az ember, ebben hasonlít a kertvendéglő a világ minden más szögletéhez.

Apa:

... Az volt még nagy eset, a középfül-gyulladásod. Délután vígan rohangáltál az udvaron, meg se álltál elköszönni tőlem. Éjjel egy óra lehetett, a pártközpontból voltak lent a legnagyobb fejések, javában értekezünk, mikor szól a telefon. Andrisnak 39 fok fölött a láza. No, most mi az isten lesz, én innen el nem mehetek. Ott ült mellettem az ávos parancsnok, olyan jó belevaló elvtárs, kérdezi, hogy mi baj van? Nagyon beijedtem, mondtam neki, odavan a gyerek. Erre a pestiek is felfigyeltek; mekkora fiad van, Pásztor elvtárs, kérdi az egyik. Mondtam neki, meg azt is, hogy szörnyen lázas vagy. No, elvtársak, mondja erre, ki menti meg a jövő generációt? Az alezredes erre fölvette a K-vonalas telefont, átszólta a helyettesének.

A fiú:

— Kár volt az ijedségért. A középfülgyulladás magas lázzal jár, és rendszerint éjjel ugrik ki.

Az apa:

— Most vagy okos... Doktor úr... A jófene értett az ilyesmihez. Én az életedet féltettem. Gyerekük azoknak is volt, de orvosi diplomájuk nem.

A lány:

— És mi történt?

Apa:

— Én is csak később tudtam meg, mert tovább kellett értekezni. A pestiek hajnalban indultak haza. Az alezredes mesélte el másnap. Az ügyelet autóba vágta magát, és rohantak egy híres gyerekgyógyászhoz. Kicsöngették az ágyából, öltözzön föl, parancsuk van, hogy magukkal vigyék. Képzeltetek, egyből teli lett a nadrág.

A fiú:

— Ki volt az?

Apa:

— Tudod, hogy nevekről nem beszélhetünk. Képes lennél erről társalogni vele. Szóval felöltözött, be az utóba. Elvitték hozzánk, felkísérték, az egyik elvtárs maradt az ajtóban, a másik bement vele. Itt ez a gyerek, addig el nem megy, amíg meg nem gyógyítja. Ahogy reggel hazaérek, az ajtóban jelentik, hogy parancs szerint eljártak. Na, mondom, mi lesz ebből. Bemegyek, az illető ül az ágyad mellett, te alszol, ő meg falfehér, a hamutartó tele csikkel. Azok nem voltak tréfás idők. Eléhem jött, azt mondja, engedjem meg, hogy legalább telefonáljon a feleségének. Erre a másik elvtárs kijön a konyhából, ott aludt a sezlonon, egész összegyúrta a tisztí uniformist. Jelentette, hogy a gyerek gyógyszert kapott, eleinte sokat sírt, később kevesebbet, majd egyáltalán nem sírt, mert elaludt. Egyben engedélyt kért az előállított orvos egyén hazaszállítására. Na, professzor úr, kérdeztem az öregtől, hát mit kér ezért? Meg kell hagyni, a humora nem hagyta el, útlevelet kért egy angliai konferenciára. Meg is kapta. Nagy szó volt ez akkoriban, különös érdekem kellett hozzá. Szóval szépen rámbizta, hogy szúrassuk föl a füled; attól job-

ban leszel. De a meseautóba nem volt hajlandó még egyszer beülni, inkább hazament gyalog.

A lány:

— Ilyen regényesen kezelték Andris minden gyerekbetegségét?

Az apa:

— Nem mondanám. Ilyen jó eset csak egyszer volt. Most már biztos furcsának tűnhet, de akkor természetesnek találtuk az ilyen módszereket. Amikor Andris kanyarós volt, három nap, három éjjel ültem az ágya mellett, majd eldőltem a fáradságtól. Fújtam a bőrét, hogy ne égjen annyira, ne vakarózzon. Azt, hogy mennyit kell egy bűdös kölyköt takargatni éjszaka, azt csak akkor tudjátok meg, ha nektek is lesz gyereketek!

Nektek. Így mondta. Nektek.

— Nagyon rokonszenves az apád — mondta Mari este. — Nem hittem volna, hogy ilyen rokonszenves.

Ez sikerült — gondolta András.

\*

— Öregem, ebből nem szabad kimaradni — rángatta Csita a karját. — Arénáznak. Ezt látni kell...

Rendőrautó szirénázott el mellettük. András kelletlenül lépkedett Csita után. Ahogy ránézett a fiú bő nadrágban feszülő fenekére, undor fogta el. Mit akar tőle ez a hülye? Az ilyennek a létezése — biológiai kérdés. Két csirasejt a felelős, ők találkoztak, ebből lett a vegetáció. Kis korában szopott, lassan megtanult enni. Előbb csak bömbölt, aztán elsajátította azokat a konvenciókat, amelyek segítségével a szavakat összerakva megérteti magát a másokkal. Már a stereotip fordulatok lehetőségei közt. Iskolát is végzett, bejutott az egyetemre, és oda csak bejutni nehéz. És talán boldog is a maga módján, hisz soha semmi se jut az eszébe.

— Gyere már. Mire odaérünk, vége az egésznek. Nálunk vacak kis arénák vannak. Jön a meseautó, kettőt-hármat elér a lebukta, az viszi a többi helyett is a balhét. Persze vidéki balhé, széktörés, ilyesmi. Garázdaság.

A sarkon nagy tömeg álldogált. Nyilván mindenki az arénát várta. Fiatal lányok bámuldoztak a papák karján, akik zavartan köhécseltek, mert ugye a gyerek kedvéért szívesen megnéznék ők egy kis rendbontást, csak bele ne keveredjenek valahogy. Kipirult suhancok várták a tumultust, abban elvegyülve oltári disznóságokat lehet kiabálni következmények nélkül. A bokrok között élesen füttyültek, táskarádió bömbölt, de semmi más. A rendőrök is egykedvűen terelgették a tömeget az úttestről.

Csita mindenkit ismert. Elkapott egy srácot, megkérdezte: — Milyen volt?

— Haláli... Az ürge hanyatt feküdt, úgy gitározott. Bomba jó volt.

— Aréna lesz?

A srác körülnézetett. — Aligha. Túl sok a hekus. Odacsapnak ám a nylonhurkával... Meg a háriját is félti mindenki... Akit a múltkor elkaptak, mind lenyírták kopaszra.

— Disznóság — morgott Csita, aztán ismerősét szó nélkül otthagyva továbbrángatta Andrist. — Gyere már... Hátha lesz valami... Irtó röhejes az ilyen arénázás...

Semmi se történt. A közönség csalódottan oszladozott, nyilván úgy vélték, a beat-műsor jegyárában benne van a botrány is, mint befejező szám. De most semmi se történt, bakfisok, kamaszok és botránkozni vágyó szülők őszinte sajnálatára.

— Ezt utálok vidéken — lázongott Csita —, ezt a betojtást. Tudod, mi lenne most Pesten? Vagy Nyugaton... Öregem, az az élet... Múltkor a beatelek miatt valóságos ütközet volt könnygázzal meg riasztólövessel. Itt persze... Sose történik semmi... Pedig jogunk van a dühöngéshez.

— Hát menj oda, és csapjál be...

— Kinek?  
 — A rendőrnek. Az már komoly balhé... Hatóság elleni erőszak...  
 — Én?  
 — Te. Persze, hogy te. Valakinek el kell kezdeni.  
 — Egy frászt. Hogy kicsapjanak az egyetemről? Orvos akarok lenni, nem huligán.  
 — Akkor mit pofázol? Mást uszítanál. Közben félreállsz röhögni, mert gyáva szar vagy, falmelléki, rosszabb a legócskább stricinél is. Eredj, húzz be a rendőrnek, ha arénát akarsz. Ha meg nem mersz, akkor fogd be a pofád.

Csita mindig időben vonult vissza. Ez őrizte közöttük a barátság látszatát. Most is megállt, félrehajtotta a szeplős képét, és szívére tett kézzel mentegetődzött. — Dumálni csak szabad... Senkit se uszítottam... Újabban nagyon vonalas lettél... A haver mehet már a fenébe... Kell is neked haveróság...

Hirtelen fordultak egy irányba a fejek. A bokrok közül két alakot lökdöstek kifelé a rendőrök, tuszolták őket a meseautóba. Csitának torkán akadt a szó az örömtől. — Nem megmondtam? Tudtam, hogy aréna lesz... Nyilván azért balhéznak ezek, mert el vannak ragadtatva az élettől. Öregem, nincs itt huligánkérdés, legföljebb az apád szemében. A fiatalok dühöngenek... Teljesen érthető.

— Ezek a dühöngő fiatalok? — kérdezte Andris.  
 — Ők is. Meg én is, meg te is, legföljebb különböző formában. Világjelenség. Ezért kár velem balhézni.

— Tudod, kik ezek?  
 — Amerikai ügynökök, mi? Az imperializmus bérencei...  
 András elnézett a rendőrautó felé, a két fiút már betuszolták, fölsívtott a sziréna.

— A sógoraim...  
 — Micsoda?  
 — Nem érted? A jövődöbéli sógoraim...

\*

A hőség kibírhatatlan lett. Mire András hazaért a strandról, elpárolgott a Tisza-víz jó szaga. Estére is alig enyhült a meleg, a szobában megült, beszorult a nehéz levegő. Kint se rezdült szél, csak a fák szomjas levele remegett. Apa félmeztelenül hevert az ágyon, az újság lucskos lett izzadt tenyerétől. Nem olvasott, csak legyezgette magát.

— Megjöttél, doktor úr?  
 — Szervusz. Van valami hideg?  
 — Hogyne. A babám szíve — mondta az apja, és András kötelességtudóan elmosolyodott a kisgyerek kora óta ismerős válaszon.  
 — Mi van az újságban?  
 — Betű — mondta az apja, és talán még hálás is volt, hogy a másik stereotip válaszra is lehetősége adódott. — Úsztál?  
 — Úsztam.  
 — Jó volt?  
 — Nagyon jó. Te is lejöhetnél.

Pásztor végignézett magán, és megpaskolta a hasát. — Ezzel a kappanhájjal? Inkább izzadok. Félek, nem tetszenék a lányoknak.

András hirtelen mozdulattal rántotta magáról az inget, izmos, lebarnult felsőtestén megrándultak az izmok. — Pokoli meleg van.

— Ettél már?  
 — Kell a csudának. Majd ha lehül egy kicsit.  
 — Azt lesheted. — Vele voltál?  
 — Vele.

- Komoly ügy ez, Andris?
- A lehető legkomolyabb. Mondtam már.
- Te élsz majd vele. Egyébként nagyon rokonszenves.
- Ő is ezt mondta rólad.

Pásztor szabályosan elpirult, néha egész lehetetlen dolgok estek jól a hiúságának. A csinos fiatal lányok rokonszenve egyébként is levesz minden férfit a lábáról.

- Nagyon hízelgő. Van valami gyakorlati elképzelésed?

András bekapcsolta a rádiót, zenét keresett. Pesten dumáltak, aztán fúvószenekar indulófoszlánya, román beszéd, édeskés tánczene, ismeretlen karattyolás, néhány francia mondat, zúgás, jelentéktelen zongorafutamok, aztán hirtelen nagy és teljes hang, orgonaszó.

- Mi ez a szép? — kérdezte az öregebb Pásztor.

— Bach. D-moll toccata és fuga.

— Nagyon tudsz. Honnan jöttél rá?

— Ez közismert, nem nagy dolog rájönni. Elég sokat hallani, és tényleg nagyon szép.

- No, szóval, mi a gyakorlati elképzelésed?

András fotelt tolt a rádió mellé, leült, szabályozta a hangszínt, csak aztán válaszolt. — Ami lenne, az kivihetetlen. Nagyon kegyetlenül van ez a világ berendezve, hallod-e? Amerre csak fordulok, kövön koppan a fejem. És nagyon kérlek, ne tarts nekem ebből az alkalomból pártnapi előadást. Azt mondd meg, jól van-e ez így?

— Nagyon szép zene — morfondírozott az öreg. — Nyilván én is zenebolond lennék, ha olyan fiatal korban hallgathattam volna, mint te. Sok mindenből kimarad az ember... Ha egyszer unokám lesz, veszek neki villanyvonatot. Csuda szépeket látni. Leülök a szőnyegre, és három napig játszom. Ha hozzányúl az a bűdös kölyök, letöröm a kezét. Érdekes, mennyire vágyik az ember arra, amit gyerekkorában megkívánt, de nem lett része benne.

— Ezt választanék szántad?

— Nem. Csak eszembe jutott.

— Az öreg frontarcos érzelmes visszaemlékezésében nem lehet lakni.

— Ne tegyél pimasz megjegyzéseket a koromra, mert valamit hozzádávagok. Egyébként igazad van. De hát mit mondjak? Hogy kevés a lakás, de ez világlajosság? Vagy hogy kevés ugyan, de évről évre több lesz? Mi a fenét mondjak? Kérdezni könnyű. Majd csak kialakul valahogy.

— Előbb-utóbb.

— Előbb-utóbb. Pontosan így van.

— Nekem most kellene. Nem érek rá várni.

— Minek sietsz annyira? Legyen egy kis türelmed, egy kis kitartásod. Én se nősültem a te korodban.

A Bach-fuga betöltötte a szobát. Nem lehet egyszerre Bachot hallgatni és veszekedni. Talán ezért volt András hangja szokatlanul szelíd. — Látod, ez van. Lakás, életheletőség helyett erkölcsi tanácsot adtok nekünk: ne nősüljünk korán. Erről ír az újság, erről vitatkoznak, ezt prédikálja még a pap is. Biológiai szempontból ez abszurdum. Jó, jó, én is tudom, a másodlagos nemi jellemvonások előbb alakulnak ki, mint a felelős személyiség. De ez másik téma. Többről van itt szó. Rólam, az életemről, a jövőmről. Ha úgy tetszik, a lelkem nyugalmáról. Fogalmad sincs, Mari milyen körülmények között él. Egyedül sose emelkedik ki onnan, és nem tudja megvárni a mindent megoldó XXI. századot. Értsd meg, a múltat felhánytorgató emlékezés éppúgy kevés, ahogy semmit se ér a távoli jövő. Aki él, az szeretne boldog lenni. Joga van az élethez, és harcol is a jogaiért. Nincs már nálunk kizsákmányolás, örüljünk neki. De van, és úgy látszik, lesz is harc a valamivel bírók és a semmivel se bírók között. Nagyon fölemelő ez a perspektíva?

Az öreg Pásztor fölült az ágyon, nem a szavak, hanem a fia makacs nyugalma ingerelte. Mérgében földhöz vágta az összegyűrt újságot, s nagyot

fújt a melegben. — Százszor megmondtam neked, csak az ellenség beszél így.  
— Nem — mondta András, és kikapcsolta a rádiót. — Nem. Én beszélek így.

Az öreg fölkel, nyögve hajolt a papucsáért, és bement a fürdőszobába. Sokáig tusolt, nagyokat prüszkölt a hideg víz alatt. András fölengedte a redőnyt, ablakot nyitott, hátha bejön egy kis esti levegő. De csak meleg maradt. Összekészített valami vacsorát is, akadt vaj meg némi szalámimaradék.

— Gyere, egyél — kopogott be a fürdőszobába. Jött az öreg, kötözte magán a köpenyt, haja csapzottan lógott a szemébe. Ilyenkor látszott leginkább, mennyire öszül. Mikor otthon volt, és elengedte magát. A bőre fakó, ráncos, szeme vörös a kialvatlanságtól, a hangja rekedt, köhög a számolatlan cigarettától. Ujjaival a homlokán motoz, nyilván bántja az érgörcs, és azelőtt egyenes dereka rég meghajlott a mások gondja alatt. Lehet ő titkár, dízelnök, előadó, főmókus, lehet bármilyen elől a protokollban, lehet nagy ember, befolyásos és erős, népszerű és népszerűtlen, körülhízelgett, őrzött, lehet önfejű és merev, lehet jószívű és segíteni kész, lehet akármilyen, azért otthon mikor a nagy melegben kijön a tus alól, és ázott, öszülő haja szemébe hull, akkor csak egy öregedő férfi, fáradt öregedő ember, semmi más.

— Megterítettél?

— Igen. Együnk valamit.

Sokáig szótlenül ettek. Száraz volt a falat.

— Gondolkoztam a dolgon. Segítek szerezni szövetkezeti lakást. Az induló összeget is összehozom valahogy.

András a tányérját nézte.

— Nem örülsz?

— Magam szerettem volna...

— Tudom. Sikerült?

— Nem sikerült.

— No látod. Szégyen, ha tőlem fogadod el?

— Nem szégyen.

— Akkor mi bajod van?

— Semmi. Még nem tudom, örülhetek-e? Nehéz ezt megfogalmazni...

— Taktika, doktor úr, taktika — nevetett szárazon az öreg. — Kiemeltek a semmivel se bírók közül. Mellesleg, tetszik az a lány.

— Megköszönjem?

— Nem fontos. Nehogy lelkiismeretfurdalásod legyen...

— Nagy vagy, Apa. De mi lesz a többi magamfajtával? Mi lesz azzal, kinek nincs ilyen apja, mint te vagy? Vagy nincs ilyen módja?

— Mondtam már, könnyű kérdezni.

— Nem lehet nem kérdezni.

— Én meg nem tudok felelni. De rohadt meleg van... Alig megy le a torkomon az étel. A kenyér száraz, a vaj folyik, undorító ez a hőség...

András megemberelte magát, és kinyögte: — Köszönöm szépen, Apa.

— Nincs mit, doktor úr. Nincs mit.

Többet nem beszéltek erről.

\*

— Halló! Pásztor-lakás?

— Szervusz... Én vagyok.

— Mari! Mindenütt kerestelek...

— Hallottam.

— Hol voltál?

— Fontos ez?

— Honnan beszélsz?

— Az se fontos.

— Mari, ne rejtélyeskedj. Óriási hírem van. A fenének bujkálsz előlem. Veszek egy üveg pezsgőt, úgy rohanok elmondani. Hol vagy most?

– Telefonnál. A hely nem érdekes, nem akarom, hogy idegyere. Csak beszélni szeretnék veled.

– Én is veled.

– Az más. Amit elmondani akarok, azt csak telefonban lehet. Nem akarok közben rád nézni, és főleg nem akarom, hogy te rám nézz.

– Halló! Nem értem... mi az?

– Nem akarom, hogy rám nézz, mert akkor képtelen lennék nyugodtan elmondani. Andris, te olyan kedves jó fiú vagy, biztos megértesz engem. Nem bírom tovább.

– Nem is kell tovább bírnod... Ha tudnád, amit mondani fogok...

– Mindent tudok... De elég volt. Ezt én nem csinálom tovább. Mostanában egyszerűen intézik az ilyesmit, annyit mondanak, kopj le, unlak, és kész. De én még egyszer beszélni akartam veled, rendesen és komolyan, mert kedves fiú vagy, és én félek tőled, egyszerűen félek.

– Mari, ne bolondozz!

– Hagyjál beszélni. Te mindent halálosan komolyan veszel – ez szörnyű. Ezzel szemben tehetetlen az ember. A legnagyobb disznóság, hogy becsületes vagy, igen, disznóság, mert ezzel kényszerítesz, terrorizálsz, hogy én is az legyenek. Pedig én nem akarok becsületes lenni, meg háziasszony lenni, meg feleség lenni, ha nősülni akarsz, vegyél el magadhoz valót, engem meg hagyjál békén. Futottam veled, ez tény, de elég volt. Semmi komoly, érted, semmi komoly. És kopj le, szállj le rólam, hagyjál engem békén. Semmi közünk egymáshoz. Sose volt, ezután se lesz.

– Megőrültél? Halló, Mari! Megőrültél?

– Nem. Ellenkezőleg. Akkor örültem meg, mikor veled szóba álltam. Én nem hozzád való vagyok.

– Nem tudod, milyen vagy.

– Te nem tudod, milyen vagyok. Te bálványimádó vagy. Faragott képet csináltál magadnak, és azt imárod. De én nem is hasonlítok ahhoz a faragott képhez. Te azt szereted, akit kitaláltál, nem pedig engem. Az a kép veled is marad, az a tiéd, te találtad ki. De én elmenekülök előled. Olyan nehéz megérteni ezt? Látod, már is könnyebb a lelkem, hogy elmondtam. És ne haragudj rám. Halogathattam volna, bujkálhattam volna előled, becsaphattalak volna. Nem akartam. Jobb így. Rendes vagy, és én is az vagyok. Most az egyszer. Nem ültettek hintába, mert olyan bolondul komolyan veszel mindent. De vége... Értsd meg, vége...

– Mari, figyelj ide! Elveszlek feleségül... Már ma... Holnap... Amikor akarod. Az öregem segít szerezni lakást... Kinek van még ilyen szerencséje? Tudod jól, mit jelent a lakás! A saját életünket, amit úgy rendezünk be, ahogy jólesik. Mari! hallod amit mondok? Lakás... kapunk szövetségi lakást. Szólj már egy szót... az isten áldjon meg, mit nevezsz?

– Igazán következetes vagy magadhoz, Andris! Javíthatatlan. Hát nem érted, hogy nem kell semmi? Se házasság, se lakás, se berendezett élet, se gyerek, se semmi. Veled nem kell. Ha arra kérnél, feküdjek le veled, ha arra kértél volna, hát isten neki. De te udvarolni akarsz és vőlegény lenni, és nászútra menni, és esküvőt, és robotolni fogsz egész életedben, míg a többiek, a hőmek, röhögnek rajtad, igen, röhögnek, mert te szép naiv hülyeségeket kergetsz, míg mások tíz körömmel kaparnak, kivájják egymás szemét, megeszik egymást. Te töröd az okos fejed, milyen is a világ, s közben a világ olyan, amilyen. Én élvezni akarom az életet, nem megérteni.

– És élvezed?

– Az más kérdés. Még sikerülhet valami. Csak nem veled. Jöhet valami öreg pasas, akinél mindent készen találok. Vagy bánom is én, mi jön. Esetleg háború, és úgy elég a drága lakásod, mint a papír. Vagy elhelyeznek a Déli-sarkra, és te buzgón ápolod majd a pingvineket. Mit lehet tudni? De nem is fontos, semmi se fontos. Míg veled voltam, mindig komolyan kellett vennem magamat. És ez elviselhetetlen, egyszerűen elviselhetetlen. Kár volt belemenni...

— Mari, ez örülség! Mióta várom, tervezem ezt a napot... Azért kínlódtam mostanáig, mert érted érdemes. Nehéz ilyesmiről telefonon beszélni, te kényszerítesz rá. Nem csak arról van szó, hogy szeretlek... Hogy szerelmes vagyok... Én felelősnek érzem magam érted... Összekötöz bennünket a kölcsönös felelősség... Rajtam is múlik, mi lesz belőled, és én is csak veled valósíthatom meg magam...

— Szavak, szavak. Fejezzük be...

— Mari, ne tedd le! Találkozzunk valahol, és beszéljük meg nyugodtan, mint két egymásra szoruló ember.

— Én olyan macska vagyok, aki egyedül jár vadászni. Emlékezz a Kipling-mesére. És ne is akarj engem domesztikálni, úgyszólván hiába. Semmi értelme a találkozásnak, bennem már minden befejeződött. Ezer szerencse, hogy büszke vagy és gőgös. Más halálra nyaggatna, keresne, könyörögne. Te nem fogsz keresni, se könyörögni, ezt is belekalkuláltam a terveimbe. Látod, milyen hideg fejfel engedlek el. Szépen találkozni — könnyű. Szépen elválni — sokkal nehezebb. De nekünk ez is sikerülni fog, ugye Andris? És ami szép volt, azt köszönöm. Szervusz, kedves.

— Mari, ne tedd le! Ez örülség. Akkor rontod el, mikor minden rendbe jönne. Halló, ott vagy? Én kicsit szégyellem is a szerencsémeket. Apának köszönhetem ezt is... Nem szabadna elfogadni, ha magam ki nem verekszem... De olyan irtalmatlanul nehéz... Elfelejték mindent ezért a lakásért, önérzetet, büszkeséget, mindent, csak veled lehessenek, halló, Mari, halló, mondj valamit... Lehet, hogy szemét alak vagyok, protekciós haszonélvező, semmi se biztos... Csak egy biztos, hogy miattad vállalom mindent... Mari... hallo, hogy ott vagy, szólj már valamit...

...  
— Mari! Estére mozijegyet vettem... Olyan nyári hülyeség megy... Azt hittem, pezsgőt is iszunk... Lenne mire...

...  
— Halló! Szólj már! Szólj már valamit.

...  
— Mari! Ne hallgass! Tudom, hogy ott vagy még. Most már minden rendbe jönne...

...  
— Halló! Mari! Szólj már valamit...

Halk, finom kattánás, kis csönd, aztán bebúgott a vonal. Odaát letették a kagylót.

\*

— Nem tudsz bánni a nőekkel, öregem — mondta Csita —, máma nem úgy van már, mint azelőtt. Sok дума, kevés akció, hol van már az a világ? Odavágni és kész. Elmegy a hábéba az ürge, röviden szövegelnek az érzelmi háttér kedvéért, aztán, ha kassa a mirza, jöhet a coitus. Ennyi az egész. Te meg szerelmes vagy, mint egy vidéki kárpitosság. Az ilyenre nem bukik a csaj, teljesen érthető. Nagy érzelmek, nagy komplikációk, kell a fenének. Minek a fölösleges bonyodalom? Kár becsavarodni.

— Most boldog vagy?

— Mitől lennék boldog?

— Hogy oktathatsz engemet.

— Hülye. Csak azt szeretném, ha megnyugodnál. Haverok vagyunk... Nekem a haverság szent... Nem úgy mint neked.

Az első litert már megitták. Csita hozta, mert neki a haverság szent. Három liter bort vett, termelőtől, mert ott olcsóbb és nincs üvegbetét. Ma beseggelünk, állított be, hóna alatt az aktatáska, tele borosüvegekkel, ma úgy beseggelünk, hogy a kisjézus leszédül az oltárról. Hát ittak. Jobb híján. Eleinte szólt a lemezjátszó, aztán kikapcsolták. Minek az? Meleg volt. Vihar előtti, fülledt, vigasztalatlan meleg, mikor kiürül az utca, mert süt a forró-



ság a kőből. Ilyen melegben sivatag a város, ők legalább lefüggönyözték az ablakot. De hát az se ért sokat. Sűrű lett a füsttől a szobalevegő.

— Ízlik a bor?

— Meglehetősen.

— Ezt nem pancsolták, öregem, mint a csövidinkát, meg a falmelléki fehérét. A fater is ezt issza, onnan való a házunkból. A szomszédától vettem. Annak Pusztamérgesen is van kéglije. Az az élet, öregem. Viszi Pestre a gyümölcsöt, Volgával. Fekete Volgája van. Vén disznó, de nagyon ért a nőkhöz. A fater figyel az ablakból. Minden héten más mirzával kocsikázik. Aztán bemennek a kéglibe, le a redőnyt, többet a fater se lát, de el lehet képzelni. Ez az élet... Mi csak gürizünk, magoljuk az anatómiát meg a gyógyszeriant, meg a többi marhaságot, míg mások ülnek a Volgában, és kefélik a haláli mirzákat. Ezt kell megérteni, és akkor mindent megértesz. Ez az egyetlen, amit a fatertől megtanultam...

— Unom a faterodat.

— Én is. Azért ne vágj föl. A tied se szent. Ha, mondjuk, én kérnék tőle lakást, nekem lenne? Egy frászt! Pedig mi egy szobában lakunk, az is udvari. Nálatok három van. Mért nem ide nősülsz? Na, mért nem? Mert annyira te se vagy idealista...

— Sehová se nősülök.

— Jobban is teszed. Mindenki a nőkért adja el magát. Meg az a Mari nem is hozzád való...

— Miért?

— Neked jobbra ferde a szájad, neki balra. Ketten együtt se tudnátok elfújni egy gyertyát.

A kis szeplős igyekezett. Sűrűn töltögette a poharakat. Szerinte ilyenkor a haverság kötelez, a borban viszont a felejtés van. Arról igazán nem tehetett, hogy míg az ő poharában felejtés volt, Andráséba emlékeket öntött. Egyre kibírhatalanabb lett a meleg.

— Elég volt — mondta Andris.

— Mi volt elég?

— A bor. Meg minden. Menj a fenébe.

András fölállt, fejébe szállt a bor, megszédült tőle. — Nem hallod!? Vidd a borodat, a lapos igazságodat, és főleg a majomfődat. Eredj, mert lehánylak.

— Berúgtál?

— Be.

— Akkor jó. Mindjárt könnyebb lesz a szíved. Egyik nő olyan mint a másik. Hányszor lebuktam én már a mirzáknál! De hányszor! A jó dumámra hasra esnek, de aztán sehol semmi. Legjobb lenne pofozni őket. Vannak, akiknek ez imponál... Jól berúgni és odacsapni. A te Marid se szent, azt ne hidd... Az is csak egy spiné... Nem spine, ahogy a fater mondja, hanem spiné... — Spiné. Spinkó. Világos?

— Szevasz. Eredj.

— Ne hülyülj, mert úgy maradsz. Fele pia megvan, hova mennék?

— Vidd, vidd, vidd, csak eredj már. Nem érted, hogy unlak?

— Nofene. Itt a melodráma. Megyek már, ne drámázz — kapta hóna alá Csita az üvegeket. — Az ember jót akar... Mert neked a haverság is csak szart ér... Maradj magadnak.

Bevágta mérgében az ajtót.

Az ablakon valami megkoppant. Aztán megint. Megint.

András odaugrott, fölzaladt a redőny, kinyitotta az ablakot.

Esik.

A poros úton koppanva pattantak szét az esőcsöppek. Hirtelen szél indult, nagyot nyögött szemben a nyárfa, és megbókolt a rázúduló erő előtt.

Esik.

András mélyen beszívta a levegőt. Egyre sűrűbben hullt az eső. Verte a levelekről, az útról, a házról a port. Újabb szélroham, rémülten tértek ki előle az ágak a nyárfán.

Esik.

Kikönyökölt az ablakon, és arcába fújt a Balti-tenger szele. Mari szaladt a tenger sárgás homokján, kapkodta lábát a hideg víz elől, aztán két karját lassan a feje fölé emelve megmutatta, hogy nyílnak ki reggel a virágok. Az útszegély kövén is Mari táncolt mezítláb, nevetve egyensúlyozott, és egy öregember hosszan bámult utána. És egyhangúan koppantak a pecsétnyomók, kérem én lakást szeretnék, és kérem szépen én élni szeretnék a magam módján, és értelmiségi házaspár albérletet keres, minden költséget vállalunk, gyermektelen jeligére a Kiadóba.

Esik.

Csita már befordult a sarkon, nyaka közt a lába. Iszkolt az eső elől. András kiugrott az ablakon. Inge nyitva a nyakán, a víz végigszaladt forró bőréen, az arcán, a mellén, a hátán, a szél meglebegtette ingét, befújt a hóna alá, szemébe vágta a vizet. Patakok indultak az utcán, a csatorna mohón nyelte a habos záport. Egyenes szárú, égígérő nyári eső.

Esik.

Én olyan macska vagyok, aki egyedül jár vadászni... Romantikus hülye vagy... Semmit se értesz... Ne lelkizz! Örökké rágod az embert... Te bálványimádó vagy. Faragott képet csináltál magadnak, és azt imádod. Mari táncol a hosszú szárú eső alatt, Marit fölemeli a szél, forog, pörög a szélben, egyre kisebb, már alig lehet látni, már csak fehér folt a felhők szürke foltjai közt.

András fölemelte a fejét, hagyta, hogy végigfolyjon arcán a víz. Haja csapzottan ázott, inge hátára tapadt. Lassan elindult, sétált a nyári zápor hosszú szárai közt, szemben a széellel.

Meg kell próbálni újra. Egyedül.

Senki se járt az utcán, mindenki fedél alá menekült.

András föltartotta a fejét, fűröszötte a záporban az arcát. Úgy mosdott, mint a füvek meg a fák.

Esik.

A szélben a nyárfa hol kérdőjel, hol felkiáltójel.

Esik.

Nem volt egyedül. Vele volt a hirtelen jött, hűvös leheletű nyári zápor meg a szél...

(Vége.)

